

**Přírodovědecká fakulta
Univerzita Karlova v Praze**

Jméno a příjmení studentky: Iva Blümelová

Studijní obor: Demografie se sociální geografii

Název práce: Český Banát – vymírající komunita nebo oblast s perspektivní budoucností?

Oponentka práce: Mgr. Tereza Kušniráková, DiS.

Oponentský posudek práce *Český Banát – vymírající komunita nebo oblast s perspektivní budoucností?*

Bakalářská práce obsahuje celkem 59 stran včetně obsahu, seznamu zkratk, 2 stran seznamu použitých zdrojů a 6 stran příloh. Seznam literatury obsahuje 31 položek z toho pouze 12 literárních zdrojů. V ostatních případech se jedná o e-mailovou korespondenci nebo webové stránky organizací působících v Banátu.

Autorka si zvolila téma v České republice zejména mezi etnology velmi přitažlivé a i pro širokou veřejnost zajímavé. Doposud na toto téma vznikla celá řada monografií, akademických článků, bakalářských, diplomových i disertačních prací (poslední ucelené velmi rozsáhlé dílo např. prof. Vaculík 2009). Většina těchto prací vznikla na pozadí historickém, antropologickém a etnologickém, a proto je nutné ocenit zájem o toto téma i na poli sociálně geografickém, které svůj úhel pohledu na vývoj české krajanské komunity v Rumunsku stále dluží. Nicméně autorka výhody pozice sociální geografky a demografky ve své práci vůbec nevyužila a její práce se velmi podobá těm historickým či etnologickým.

Autorka ve snaze seznámit čtenáře s co největším množstvím informací vysvětlujících a upřesňujících vývoj komunity krajanů v Rumunsku text pojala velmi ze široka, čehož výsledkem je členění textu o 44 stranách na 10 kapitol a 30 podkapitol. V důsledku toho text působí velmi roztržitě, nesouvisle a místy nedotaženě. V záplavě detailních informací, které se dotýkají především doby osidlování a první poloviny 20. století, se zcela vytrácí současnost. V práci je znatelný silný vliv zdrojové literatury, která je svým charakterem historiografická a od které se autorka nedokázala odpoutat. Bohužel místo toho, aby práce kolegů etnologů a historiků použila pouze subsidiárně, na nich autorka postavila celou koncepci. V důsledku toho většina práce (vyjma vlastního šetření, které má 11 stran textu) nepřináší nic nového (zejména nový úhel pohledu) a pouze shrnuje, co už bylo mnohokrát publikováno. Doména sociálních geografů, územní a regionální rozvoj, tak zcela padá do pozadí, přestože si autorka v úvodu stanovila věnovat se právě možnostem rozvoje a budoucnosti území.

Autorka si kladla za cíl „podat ucelenější pohled na aktuální situaci v českém Banátu v kontextu s historickým vývojem, shrnout formy pomoci, které do dané oblasti přicházejí, zamyslet se nad budoucností území“. Naplnění tohoto cíle bylo velmi limitované datovou základnou práce, která čítá pouhých 12 zdrojů, z toho kapitoly 2 – 5 se z převážné většiny opírají pouze o jeden zdroj (příspěvek Mileny Secké z roku 1995, který má rozsah 23 stran). Nadto v textu nejsou mnohdy zdroje řádně citovány (viz např. strana 12, 13, 19). Dokonce i došlo k doslovenému opsání, aniž by byla řádně uvedena přímá citace (viz např. str. 47, kapitola 9.1 Zemědělství – okopírováno z www.portasolis.cz).

Empirická část práce se opírá o dotazníkové šetření, které autorka realizovala ve čtyřech vesnicích mezi dětmi navštěvujícími 2. stupeň ZŠ. Respondenti byli vybráni jako zástupci mladé nastupující generace, která bude mít v budoucnu největší vliv na podobu krajanské komunity. Bohužel se šetření nezúčastnily děti z dalších dvou vesnic, a to z důvodu nedostupnosti internetu. Je škoda, že se autorka spoléhala pouze na tento komunikační kanál a neprovedla šetření např. pomocí klasické listovní zásilky, aby byl obraz ucelený. Dotazník, který autorka sestavila, je velmi zdařilý. Je nutné ocenit zejména nápaditost zjišťování jazykové vybavenosti respondentů. Analýza dat se soustředí zejména na popis a srovnávání pouze mezi jednotlivými vesnicemi a aritmetickým průměrem. Je škoda, že se autorka nepokusila data porovnávat i např. na základě genderu nebo věku respondentů. V případě některých otázek vyvstávaly veliké rozdíly mezi jednotlivými vesnicemi, které by stály za hlubší analýzou: regionální diferenciací identifikace, geografická determinace např. ekonomických aktivit atd. Dále je velkou škodou, že se autorka soustředila na studium vesnic velmi distinktivně a zcela opomenula např. intraregionální vztahy. Příjemným zpestřením práce je doprovodná příloha ilustračních fotografií z vesnice v Banátu.

Kapitola 7 „Formy pomoci přicházející z České republiky“ představuje přehledovou kapitolu, která pouze shrnuje údaje prezentované na stránkách vybraných neziskových organizací, MPSV a MZV ČR bez jakékoliv návaznosti na ostatní kapitoly. Následující kapitola 8 a 9 jsou si velmi podobné a mohly být spojené do jedné. V kapitole 9 „Diskuze – perspektivy a budoucnost sledované oblasti“ se autorka zamýšlí nad možnostmi rozvoje regionu, ale bohužel nevyhází z žádné analýzy, naopak staví pouze na svých pocitech a dojmech. Zarážející jsou zejména doporučení, aby se region orientoval na zemědělství (což ne příliš efektivně po generace dělá) a těžbu (což je zcela v rozporu s rozvojem ve vyspělých zemích, ke kterým by se Rumunsko určitě velmi rádo řadilo jako plnohodnotný člen).

Z technického pohledu má práce řadu nedostatků. V textu se nachází celá řada chyb a překlepů, zejména chyby v interpunkcích. Už v čestném prohlášení a poděkování jsou chyby, v první větě úvodu překlep atd. Časté jsou typografické chyby u číslovek. „Úvod“ je řazen pod kapitolu 1 a „závěr“ pod kapitolu 10, přestože úvod a závěr vždy stojí mimo číslované kapitoly. V podkapitole 1.4 „Diskuse s literaturou“ (spíše bylo na mysli „Diskuse literatury“) se autorka spíše soustředí na krátké resumé čtyř knih/článků, nežli na skutečnou diskusi myšlenek jednotlivých autorů. Autorka často používá výrazy „Čechy“ a „Česká republika“ jako synonyma, přestože každý z nich označuje jiný územní celek. Přestože neexistuje název „český Banát“, autorka jej uvádí chybně s kapitálkou u přívlastku český jako „Český Banát“. Také zaměňuje výraz „metodika“ a „metodologie“. V textu je i řada faktografických nepřesností, např. na str. 25 autorka tvrdí, že „Rovensko je díky své nadmořské výšce také izolované od okolního prostředí“, přestože jeho nadmořská výška se liší od níže položené a v žádném případě izolované Liubkové o několik desítek metrů. Také výraz „reemigrace“ může být v případě repatriace krajanů zavádějící. Je diskutabilní, zda se ještě dá v případě jedinců, kteří jsou už několikátou generací mimo území českých zemí, hovořit jako o reemigrantech.

Za velmi nešťastné považuji roztržštěnost témat, která není možné na tak omezeném rozsahu plnohodnotně zpracovat. V důsledku toho je práce chaotická a nesourodá a spíše než akademická práce působí jako referát na téma „čeští krajané v Rumunsku – vývoj a stav“. V práci se bohužel nepromítl ani jeden z hlavních oborů, kterým se autorka věnuje, tzn. sociální geografie a demografie. Autorce pro další práce (diplomovou apod.) doporučuji více specifikovat zadané téma a soustředit se na vybranou oblast.

Otázky k obhajobě:

- 1) Porovnejte charakter prostředí a lokalizace jednotlivých oblastí a zhodnoťte jak ovlivňuje populační vývoj a možnost regionálního rozvoje.
- 2) Tvrdíte, že „mnoho obyvatel Banátu by mohlo v budoucnu prosperovat ze zemědělství“ a že „těžební průmysl je oblastí, ve které by získalo práci mnoho obyvatel a určitě je to jeden z aspektů, který by měl vliv na prosperitu celé oblasti“. Rozveďte podrobněji tato tvrzení a zhodnoťte, proč to v minulosti nevyšlo.

Hodnocení: Práce má závažné nedostatky, přesto se domnívám, že by měla autorka dostat příležitost svou práci obhajovat. Doporučuji známku 3 v závislosti na kvalitě zodpovězených otázek.

V Praze dne 9. června 2010

Mgr. Tereza Kušniráková, DiS.